

ind i dette pragtfulde Lokale, faar et festligt Indtryk, fordi Salen er bygget og udført paa en saadan Maade, at der er Fest over den. Indgangen til denne Festsal er gennem en lang Række pragtfulde Døre ude fra et stort fornemt Rum, saa at en hel Forsamling kan komme ind, næsten paa een Gang: Jeg beder kun ærede Medlemmer sammenligne disse Forhold. Hvis nu dette Hus havde været bygget for Raadhuset, saa kunde man sige, at der kunde maaske ligge nogen Grund til de daarlige Forhold i, at man ikke den Gang havde den Erfaring, men jeg beder alligevel ærede Medlemmer betænke dette. Jeg skal blot berøre et lille Forhold til. Jeg vil bede ærede Medlemmer betænke, hvilken herlig Vandrehal man kunde have faaet herude, hvis ikke disse to mørke Trapper ødelagde Helheden. Og saa kunde disse Trapper have været lagt langt smukkere og bedre og have faaet direkte Lys, hvis de havde ligget paa begge Sider af Rummet, hvorved man havde faaet en Vandrehal, ubeskaaret, smuk og stilfuld. Det vilde imidlertid føre alt for vidt at gaa i Enkeltheder, jeg har kun villet fremdrage disse Ting, men jeg tror, man vil erkende, at havde der været den Sagkundskab, som der vil komme efter mit Forslag, vilde disse Ting være undgaaet. Men dertil kommer en Ting til: Hvis man havde haft enten dette Departement eller et sagkyndigt Byggeudvalg til at lede Udførelsen af denne Bygning, havde der, paastaar jeg, været sparet mange Millioner Kroner, og Bygningen havde for Aar tilbage været færdig. Der var nedsat et Byggeudvalg her, men jeg kalder det — vi har jo tidligere i Debatten brugt Ordet Pynterepræsentantskab — et Pyntebyggeudvalg, som ganske vist havde Beføjelsen, men ikke Sagkundskab nok til at kunne fremføre en berettiget Kritik. Den har ganske manglet. Havde der været et saadant sagkyndigt Byggeudvalg, vilde maaske meget have været vundet.

Der er ligeledes fra denne Talerstol rejst en meget, meget skarp Kritik mod to Statsarbejder, Statsskolerne i Viborg og Randers, og jeg vil sige, at den har været begrundet. Disse to Skoler vil, hvis man regner med en rimelig Rente, hvad Staten dog har Krav paa, da den jo ikke har sine Penge gratis, komme til at koste Staten ca. 5 Mill. Kr. Jeg tror, man kan sige, at det er en Rekord, en Rekord, som, om den just ikke er enestaaende i Statsbyggeriet, for det tror jeg ikke den er, dog vist alligevel er sjælden. Den Kritik, der har været rettet mod disse to Statsskoler, rammer,

selv om den har været stærk, egentlig slet ikke Kærnepunktet. Kærnepunktet i den Kritik, der kunde rejses, har slet ikke været fremført, og jeg skal egentlig heller ikke fremføre den her. Det er ikke min Hensigt at se paa, hvad der er sket, det er kun min Hensigt med nogle Bemærkninger at motivere, at dette ikke bør ske i Fremtiden, men at man bør søge at ændre Kurs ikke alene for Statens egen Skyld, men for hele Samfundets Skyld.

Der blev ved disse to Skoler af den nuværende højtærede Undervisningsminister nedsat et Byggeudvalg. Jeg havde den Ære at være Medlem af dette Byggeudvalg; den højtærede Undervisningsminister havde talt med mig forinden og anmodet mig om at træde ind i det. Da dette Byggeudvalg kom til, og man fik set dels paa Bygningerne, som de allerede laa, dels paa de Ting, der endnu ikke var kommet til Udførelse, men hvortil man havde Planerne liggende, gjorde man et Forsøg paa at standse Galskaben, for det var Galskab. Man gjorde Forsøg derpaa, men naturligvis alt for sent. Hvis der havde været et sagkyndigt Departement, som saadanne Bygninger skulde gaa igennem, inden de blev til Virkelighed, vilde der alene paa disse Skoler have kunnet spares saa store Beløb, ja, jeg vil sige Millionbeløb. De Ting, som er kommet frem her i Kritikken, har nemlig egentlig været Smaa-ting og tager slet ikke Sigte paa de Punkter, hvor de store Penge kunde have været sparet: i selve Planen, i selve Tegningerne og i en sagkyndig Kritik af de Bygningsbeskrivelser, som ethvert sagkyndigt Udvalg maa gennemgaa; det er nemlig ved Hjælp af disse Bygningsbeskrivelser, at en stor Del af Besparselserne kan foregaa, fordi deraf fremgaa det, hvilke Materialer der skal bruges, og paa hvilken Maade de skal anvendes, og det er i alle Tilfælde dér, de store Penge ligger. Men det er for øvrigt ogsaa dér, der kræves den store Sagkundskab for overhovedet at kunne kritisere saadanne Beskrivelser. Det var, som sagt, lidt sent, dette Byggeudvalg kom til, og jeg beklager, at det ikke er kommet før. Det vilde have været til stor Gavn for Statskassen, om det var sket, og for øvrigt havde saa ogsaa Bygningerne for længst været færdig.

Jeg skal fremføre et andet Eksempel til Punkt 1. Der skulde bygges en offentlig Bygning i Sønderjylland, og da Tilbudene kom ind, viste det sig, at der var en Overskridelse paa ca. 25 pCt. af det, der var budgetteret. Den paagældende Minister bad mig da, om jeg ikke vilde se, hvad der